

Nro. 16.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Februariusnak 24-dik napján 1795.
esztendőben.*

*Concordia res parvae crescunt, discordia maximas
dilabuntur.*

az az :

*Az egygyesség által a' kis dolgok is öregbítetnek;
az egyességtelenség miatt pedig, a' leg nagyob-
buk is füstbe mennek.*

Ezt a' szép sýbolumot válaftották magoknak
az 1579 ik esztendőben, Jan. 23-ik napján szer-
zett *Utrechti* unióban, a' Spanyol kemény szol-
gálat alól fel szabadúlt *Belgiomi* hét frigyes tar-
tományok. Ez a' szép sýbolum vagyon a' hol-

landus aranyakra is fel metzsetve, melyet noha minden nap kezeiken forgattak a' Batavusok, még sem nyomtak azt oity méllyen iziveikbe, hogy arról gyokorta el ne felejtkeztek volna, most pedig egészlen ki törölték azt elméjkből. El is fogjak tselekedeteknek méltó jutalmát venni.

Itten, *igy szóll egy Gronnigi levél*, mindenek meg változtanak, végbe vitte a' polgárság, a' revolutiót mintegy 200 paraszt, sok uraság inasai, mesterekények és mások is gyültek öfze a' városba, és hathatósan segítették a' lakosokat a' revolutiónak el kélzítésében. Városunknak polgári előjáról eleve el látván azt, hogy jobb lesz nékiek a' sokaság mellé állani, mint velek üstökbe kapni, meg izenték a' város kórmányozájának, hogy ne ellenkezzen a' polgársággal, hanem inkább maga is igyekezzen a' közönséges tsendességnek fenn tartásában. Ugy is lett a' dolog, a' város kórmányozója, és a' társaságoknak fejei kezét tsaptak egymással, a' katonai őrizetet pártokra vonták, és Jan. 27-ik napját követelt éjjel már egymás egészségéért ittak a' katonák és a' polgárok, a' város őrizetet is fel ösztötték egymás közt. Más nap reggel dugva vólt a' város emberrel, és mindnyájan fel rakták süvegeikre a' három színű cocárdát. A' Frantzia emigránsok ki küldettek a' városból — négy Anglusok és Hannoveránusok bé akarván oda menni, vizsztattek. Fülökbe menvén a' lakosoknak, hogy 650 Anglusok és Fr. emigránsok közelgessenek a' városhoz, fel buzdúltanak, 's mindnyájan fegyvert fogtak. A' Magistrátus parantsolattyára állott lévő Hollandiai katonaság is le raktá a' parants színű kokárdát, 's három színűt tett fel annak helyére — a' szabadság fája is fel állitatott a' piatz közepén.

Rotterdámban is végbe vitetett a' revolutio. Azok a' polgári katonák, a' kik 1787 ik elztedőtül fogva szolgálatba vóltak, el botsátáltak, fegyvereiket le rakták, 's azok állitattak helyek-re, a' kik azon esztendőben meg fosztattak fegy-

vereiktől. *Jan. 20* ik napján dób szó alatt hirdetetett ki, hogy minden hánynya le a' narants színű kokárdát, 's nemzetit tegyen fel helyette. A' következett napon délután harang szó alatt mentek bé a' Frantziák a' városba, és nagy örömmel fogadtattak a' lakosok által. Harmad nappal azután el bútsózott a' régi kormány szék hivatalyától, 's más választatott helyére. A' Frantzia kormányozó Generálnak kérésére, két hirdetmény tétetett közönségessé. Az elsőben, keményen parantsoltatik, hogy 24 óra el folyása alatt, minden jelentse ki a' tanáts háznál a' nála lévő, Anglusokhoz tartozó jószágot, avagy pénzt. A' másikkban keményen meg tiltatik, hogy senki se bort se páliakát, se más részegítő italt, sem ingyen, sem pénzért, ne adgyon a' Frantzia katonaságnak.

Most már bizonyosnak lenni mondatik, hogy az egész *Orániai* hertzegei ház Angliába ment, és szerentséssen *Londonba* is jutott: — A' *Hágai* fő kormány szék is ki hirdetette *Jan. 22* ikén, hogy minden narants színű tzimert, és kokárdát hányanak le a' lakosok, és mivel nem ellenségesképpen, hanem barátságossan mentek bé hozzájuk a' Frantziák, Fr. kokárdát rakjanak süvegeikre. — Ugyan ott esküvéssel kötelezte magát az oda való katona őrizet, *Moreau* Frantzia Generál jelen létében arra, hogy az egész háborúban nem fog a' Frantziák ellen fegyvert. Mindeniknek szabad tettzésére hagyatott vagy szolgálatot venni a' Fr. ármádiánál, vagy honynyókba vízfzsa menni; a' kik az utólsóbbat választották, azok 3 forinttal bortsátattak háza. — A' *Hollandiai* és *Friéslandiai* Statusok még a' közönséges imádság formáját is meg változtatták, és már most nem a' Frantziák ellen, hanem érettek, és fegyvereknek szerentsés folyásáért parantsoltatnak imádkozni.

Egy *Wéseli* magáuos levél után, így ir a' anúlt *Szombaton* költ Bétsi diarium: *Jan. 19*-ikén egy Fr. *colonne* ment bé *Dordrechtbe*, de a' mely más nap az oda való polgárság által kísértetve

Rotterdámba marsirozott. Egy más *colonne Utrecht*-en keresztül *Amsterdám* felé tartott, a' zik a' Hollandiai tartománynak északi és déli részét borította el. — *Amsterdámban* egyedül a' városnak kapuit foglalták el az oda bé ment Frantziák; a' többi ör állásaikat pedig a' polgárságra bizták. — Az előbbeni magistratus helyet, *provisorie*, hat hétre más választották, a' melly a' Hollandiai constitutió ellen, Reformátusokból, Lutheránusokból, és Catholikusokból áll. — A' minap 10. esztendői számkivetésbe küldetett *Pensionair Fischer* vizsgálta vitetett *Amsterdámba*. Mind itt, mind *Rotterdámban*, akadály nélkül folytathaják a' kalmárok kereskedésbéli dolgaikat. Az 1787-ikben volt zenebona közt, fegyverektől meg fojtatott patrióta lakosoknak vizsgálta adattak fegyverek, hanem keményen meg tiltatott nékiük a' velek ellenkezőkön való bolzszú állás. — Az *Amsterdámban* lévő Frantziák, a' lakosokhoz szállitattak bé kvártélyba, még pedig minden külömség nélkül, a' ki házába kvártélyost fogadni nem akart, minden nap egy forintot tartozik fizetni.

Egy későbbi, az az, *Jan. 24* ikén költ *Amsterdami* levélből olvassuk hogy oda még most is, minden nap sok ember, bagázsia, és artilleria megyen bé, az oda bé ment seregek között volt egy *Bataviai* legio is, a' melly a' honnyaikból ki költözött *Belga* patriotákból állitattott fel. Ezt a' legiót közönséges pompa közt vezették bé a' lakosok. Az oda való lakosoknak representánsai, egy fő és egy all polgár mestert, egy nép szószóllóját, és négy Commissiót választottak, tudniillik: a' köz jóra, a' köz bátorságra, a' törvényes dolgokra, és a' kereskedésre ügyellő commissiókat. — Ha igaz, a' mint néhány *Hollandiai* levelek beszélik, mindenütt tsendessen visélik magokat a' Frantziák. *Hágában* miogyárt a' Frantziáknak oda lett bé menetelek után, szélllyel özlött a' fő kormány szék, a' melly a' hét frigyes tartományoknak kép viselőiből állott, követke-

zéseképpen, fel bomlott az az unio avagy egygyeseg, a' mellyre 1579 ik esztendőben léptenek vala a' frigyos *Belgák*.

A' *Zwolle* levelekből ezeket olvassuk: *Jan.* 30-ikán ki költözött innen az *Anglus Arriergarde* az az: utól járó sereg, 's mindgyárt más nap *Fr.* huzárok marsiroztak oda bé. — Az *Anglusoknak* onnan lett ki menetelek után mindgyárt a' Tanáts házba gyüllöit a' polgárság, és engedelmet kért a' magistrátustól, hogy az 1787-dik esztendőben töllök el vitetett fegyvereiket, szabad légyen nékiek ismét magokhoz venni, a' melly még is engedtetett. Mingyárt akkor ezek is le hányták a' narants színü kokárdát, 's három színüt szúrtak helyette. — *Leydában* nem tsak a' polgárok, hanem különössen a' tanuló iffjúság is fel emelték a' szabadság fáját.

Egy más, és Febr. 21-ikén költ *Zwolle* levél ezeket beszéli: *Amsterdám*nak jelenvaló környülállásairól: az *Amsrerdámi* új kormány szék 21 személyből állitatott öszve, választatásokban egyedül erköltsi tulajdonságaikra és jó hazafiúságokra, nem pedig vallásokra völt a' tekintet, mivel nemtsak *Reformátusok*, *Lutheránusok*, és *Catholicusok*, hanem *Remonstránsok*, és *Menonisták* is vannak közöttök (g). Az *Amsterdám* és *Frantziák* közt készitetett kapitulatió meg hamisitatik. Minden *Hollandiai* városok és erősségek meg hódoltak a' *Frantziáknak*, és nem az 1787 ikben javasoltatott, hanem a' *Frantzia* új constitutióhoz hasonló alkotmányt és igazgatásnak formáját állitottak fel magok közt.

(g.) *Remonstránsoknak*, avagy *Arminiánusoknak* neveztetnek *Hollandiában* az *Arminius* követői. Ennek az egyházi sectának, az az, szakadásnak a' *Praedestinátióról* az az: az ember jövendőbeli böl dog, vagy böl dogtalan állapotjáról való isteni végezésről való tudomány adott alkalmatosságot, melly szerént *Béza* és *Cal.*

Egy *Amsterdamból Brémába* ment hajós met-
ter azt beszéltette, hogy már ottan is folyamata-
ban vagynak a' Fr. assignaták; hogy az oda va-
ló Pósta háznál egy olly parantsolat vagyon ki
fügeztette, melly Izerént, szabadság engedtetett,
a' Póstáknak a' *Németh Országba* való menetele;
hogy az északi *Hollandiába* futott Frantzia emig-
rásoknak üldözésekben foglalatoskodjanak a'
patrióta seregek; hogy az *Angliai* ki kötő he-
lyekbe tartozkodó gazdag *Hollandus* hajók miatt
nagy nyughatatlanságban legyenek az *Amsterd.*

vious János azt tanították, hogy az Isten, örök
időknek előtte kit kit vagy az örök életre, vagy
az örök kárhozatra el rendelt; hogy a' Kris-
tusnak érdeme nem minden emberre hanem csak
az örök életre el választattakra terjedett ki; hogy
nintsen az embernek, a' kegyelem dolgában sza-
bad akarattya; hogy senki ellent nem állhat a' té-
ritő kegyelemnek; és hogy az el választott hi-
vek ki nem eshetnek az Isten kegyelméből 's a'
t. — Ezekkel ellenkezőt tanított Arminius
Leydei Professor. Ellene támadtak Gomarus
ugyan oda való Professor Béza és Calvinus
tudományának szoros követője, az elsőnek
tanítványai Arminiánusoknak, az utolsóknak
követői pedig Gomáristáknak nevezettek. —
Arminius halála után az ő követői egy Re-
monstráziát avagy kérő levelet nyújtottak bé
a' Hollandiai Ordónak, mellyben azt kérték,
hogy a' Confessio Belgica, és a' Heidelbergai
Katekésis vizsgáltsanak meg, a' vetélkedést
okozó tizikkelyek engedtsessenek meg, és szenved-
tessenek meg ok a' Frigyes Belgyiom kebelé-
ben addig is, míg egy szabad zsinat tartatatt-
na. A' Gomáristák ellenek egy contra re-
monstráziát nyújtottak bé a' Hollandiai Or-
dónak és azt kívánták, hogy ne halgatassa-
nak meg az Arminius követői. Innen szármá-
zott a' Remonstránsoknak és Contra-remon-
stránsoknak nevezete.

mi és *Rotterdami* kereskedők. — *Pichegru* Francia Generál Jan. 26 ik napján ment bé *Hágába*, ho ott a' helytartó fejedelem palotájának egyik részébe szállott bé. Mind az ott lévő katonaságnak tisztjei, mind más nevezetes személyek udvarlására mentek. Az oda jutott Fr. nemzeti képviselőit különös tisztelettel fogadták. Minden *Hollandia* tartományban lévő *Hollandus* seregeknek meg tiltatott a' narants színű kokárdának viselete.

Német Birodalom.

E' felyő hólnapnak 8 ikán egynehány nevezetes Pruszszus Generálokkal Gróf *Kalkrinth* Generál Leudinantoál ebédelt *Möllendorf* Feldmarsal *Wiesbadenben*. — Ebéd után hadi tanácsot tartott. A' Pruszsziai armádiának egy része a' Rénusnak alsó vidékére, neveztesen, *Wézel* környékére fog marsirozni; az avangárdát,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mennonistáknak vagy Mennonitáknak nevezetnek *Hollandiában* egy 16 ik században élt, híres *Menno Simon* nevű tudós *Anabaptistáknak* követői, a' ki is először *Katolicus*, *Mise mondó pap* volt, hanem annakutána az *Anabaptistákhoz*, az az, azokhoz a' keresztyenyekhez állott által, a' kiknek leg főbb tudományok az: hogy az embert nem kiseded korában, hanem olyan állapotjában kell meg keresztyelni, a' mellyben alkalmas a' hitnek bé vételeére; végtére ezektől is el szakatt, és egy különös *Sectát* állított fel, mellynek tagjai azt tartják: hogy az Isten nem teremtette az embert igazságban; nints eredet szerint való bűn; nem kell a' kisedeket meg keresztyelni, a' keresztyeny embernek nem szabad esküdni, magistrátusi hivatalt viselni; hogy a' keresztyeny ember el juthat a' tökéletességre; hogy az evangeliomi szolgáltnak ingyen kell szolgálni; hogy az halál után egy esméretlen helyre költöznek a' lelkek 's a' t.

t. i. az előjáró sereget *Köhler* Generál fogja vezetni. *Hohenlohe* örökös hertzeg 20 ezer emberrel fog *Moguntzia* mellett maradni. Egy bizonyos Európai kabinet igen fontos dolgot forgat elméjében, mellyet török szakad végbe akar vinni. Mind az *Albert* hertzeg, mind a' Gróf *Klerfayt* armádiája meg fognak öreghitetni: ennek felette imitt amott egynéhány *telegraphus* fog fel állítani, a' fontos dolgoknak egy helyből más helybe lezendő sebes által vitelére.

A' *Thionvillei Merlin* Feb. 7 ikén vissza jöven a' Rénusi Fr. armádiához, leg ottan egy trombitást küldött a' *Moguntziai* kormányozóhoz *Neu* Cs. K. Generálhoz. — Ez is mingyárt felelt nékie. — Az Anglus katonák felettébb gyűlölségekkel tették magokat mindenütt, a' hol csak megfordultak rozsz fenytékjek, tolvajlások, ragadozások, sőt más nagyobb törvénytelenések által is. Hadi előjáróiknak lehetetlen volt őket megzabolázni. U Cluj / Central University Library Cluj

A' *Rénus* vize jegének meg indulása miatt ki öntött a' víz, és egészlen el borította *Düßeldorfnak* környékét, sőt még a' városnak alsó részzeit is. *Kolonidlan* 10 ezer foból álló *Frantzia* sereg jött *Austriai Belgiomból*, a' melly többire *Alsátziai* és más német regementekből áll. — Mind ott, mind másutt magazinumokra, és lóistállókra fordítottak által a' templomokat; a' honyaikból ki költözteknek mindeneket fel prédálták és el puszították. A' mint hallatik, olly véggel szaporodnak ottan a' *Frantziák* hogy által jöhessenek a' *Rénus* vizén.

Moguntzia környékén felettébb való nyomorúság uralkodik, minden vagyonaiktól meg fosztattak a' lakosok, még kementzéiket, és házi bútorjaikat is el vették tőlök a' *Frantziák*, s azokkal rakták meg a' *Hartenbergi* barlangokban, és *Heczheimi* tetőkön lévő földi hajlékaikat — még azok is ohajtyák a' békességet, a' kik ennekelőre *Moguntziára* fenték fogaikat, látván, hogy

sok ezernek ki hullana annak meg vétele alatt a' foga. . Egy *Koloniai* gazdag pénz váltónak el rejtetett kintsét fel találták a' Frantziák 's el vitték. — Másokat is érdeklett illetén szerentsétlenség. Mindenütt, de kiváltképpen a' *Lütichi* Püspökségben, és *Jülich* hertzezségben sokat szenvednek a' lakosok, az adás bevés egészlen meg szünt; a' fabrikák pufztán állanak; semmit nem kereshetnek, a' fabrikánsok; senki sem akar Frantzia assignatákért szolgálni; a' posztó és a' gyapjuból készült materia, bőr, vászon, Értz nem, és bor, requisitio alá vettetett. — E' folyó hólnapnak 14 ikén egy commissionále decretumot adatott bé a' Fels. Császár a' Regenspurgi imperiális dietának, mellynek főbb tárgya a' hadakozásra való készület, és a' békesség. Elsőben a' jelenvaló háború kezdete iratik abban le, annakutánna az adatik elő, miként viselte magát ebben a' Német Birodalom? miként tellyesítette hazájának, és fő kormányozójának tartozó kötelességet. — Végtére a' békességnek szerzésére, és az azt meg előző fegyver szünésre fordíttya beszédét; 's azt mondja, hogy méltó ugyan a' békességet kívánni, de nem reményli, hogy mostani szerentséjének közepette olly békességre lépjen a' Fr. nemzet, a' minéműt kell a' N. Birodalombéli fejedelmeknek kívánni. — A' fegyver szünésre pedig nem másképen ajánlhattya magát Császár Eö Felsége, hanem tsak úgy, ha tisztességes és hasznos békességet lehet reményleni. Utólyára minden Német Birodalombéli rendeket arra serkenget, hogy készebbek legyenek utolsó erejeket és tsepp véreket fel áldozni, mint annak örökös gyalazattyára, és a' Birodalom constitutiójának romlására tárgyazó békességre állani.

Spanyól Ország.

A' Jan. 10 ikén költ Madritti tudósítások szerént, számos Spanyol hadi seregek küldettek *Katalóniába* és *Biskójiába* — A' *Figuerási* várat mind szélllyel hányatták a' Frantziák — *Girona* vára-

sát pedig, a' holt. i. a' Spanyol Ármádiának maradványa vagyon, úgy öszve szorították, hogy hírek nélkül sem onnan ki jönni, sem abba bé menni senkinek sem lehet. — A' Spanyol Országi adó fizető népnek könnyebbítése végett, a' múlt *Decemberben* azt a' parantsoltatot hirdettette ki a' Király, hogy minden királyi, és közönséges szolgálatban lévő személyek, akár egyháziak, akár világiak legyenek azok, esztendői jövedelmeikből, száztól négyet fizessenek a' jelenvaló hadakozásnak folytatására.

Frantzia Ország.

A' köz Jóra ügyelő Commissionának nem igen tettik az Orosz Birodalom szembe ő lö öregbédése, azt mondja világosan, hogy kész ugvan a' Fr. republika maga ellenségeivel békosségre lépni, úgy mindazáltal, hogy leg kisebbet sem akar abbahagyni. Ezt a' békességet egyedül Anglia akadályoztatta, azért, hogy a' tengeren való uralkodást magának szerezhesse — Azért szükség létszen, *így szól a' Párisi Köz Jóra ügyelő Commissionó*, Európának szemeit fel nyitni, és meg mutatni, hogy mind az Anglusoknak, mind az Oroszoknak öregbedő hatalmat ideje koránt, és öszve kapcsolt erővel meg kell akadályoztatni. — Azért foglaltuk el, *úgy mond*, Hollandiát, hogy az által Amerikai szigeteinknek vissza adására készítsük Angliát. — Erre így szóltott *Seyes* abból: En pedig úgy tartom, hogy keveset gondolnak az Anglusok Hollandiával, tsak hogy szigeteinket meg tarthassak, Hollandiának külső birtokait el foglalhassak, és egészlen magokévé teljessék a' tengeren való kereskedést, és uradalmat.

Mások a' Hollandia nyereséghez képest tsakélységnek tartották az Amerikában el vettett Fr. örökségeket. — Ellenben *Pellet*, a' ki nem tsak papiroson, hanem tulajdon valóságában is látta az Amerikai szigeteket, gyökeres okokkal meg mutatta azt, hogy végzetlenül többet vesz-

tett a' Fr. respublika a' két Indiákon, mint nyert Európában. — Meg mutatta azt, hogy lehetetlen azoknak birtoka nélkül a' Fr. nemzetnek meg gazdagúlni — lehetetlen a' kevély *Ambionit* (érte Angliát) meg alázni, és a' tengeri uradalmat kezéből ki fatsarni — meg mutatta, hogy a' két Indiákon lévő Fr. birtokok ennekelőtte 180 millióm livrát adtanak esztendőnként a' Státus kaszfájába, és 800 milliómot botsátottak circulációba — Meg tzafolta azokat, a' kik olly értelemben vagynak, hogy azon örökségek nélkül el lehessen a' Fr. respublika, és arra serkengette a' fő kórmány széket, hogy akár miben tellyen, ne engedje azokat az anya Országtól el szakasztani — Nemzetünknek belső ereje, *úgymond Pellet*, ármádiáinknak a' szárazon való győzedelmei, az Amerikai fekete lakosoknak engedtetett természeti szabadság, és közönséges dolgainknak bölts folytatása tellyes reménységet nyújtonak minékünk az íránt, hogy a' coloniainkat érdeklert szarentsétlenséget nem sokára szarentsére fogjuk által változtatni — hogy az ő hólt testekkel és hámuikkal bé fedett földjök ismét gazdag gyömölt-söket fognak teremni, mellyek által a' szorgalmatosság és bővség vízfza fognak közinkbe térni.

Amérikáról a' napkeleti Indiára fordította bezzédjét *Pellet*, és tsaknem esküvésével erősítette, hogy *Tippo Saib*, a' kit *Cronvallis* Generál minap meg hódoltatott, allig várja azt az áldott órát, és szempillantást, a' mellyben az Anglús jármot nyakáról le vethesse, a' leg első jó alkalmatosság a' Frantziákhoz fogja ötöt téríteni, 's magáért bolszfút állani a' vele kegyetlenül bánt Brittusokon — Végtére rúttól moiskóltta a' Londoni ministeriumot, 's nevezetessen *Pith* ministert, és azt tanátslotta a' Conventnek, hogy a' Brittusok által el foglaltatott Amerikai tartományokba is nemzeti biztosokat kellene küldeni, azoknak meg térítésekre — A' Conventnek is tettet ezen fel tétel; de mivel már annakelőtte kü-

lönös commissió rendeltetett az Amerikai coloniák szomorú sorsának, 's' ennek valóságos okainak szorgalmatos meg vizsgálására, mind a' napkeleti, mind a' napnyugoti Indiáról való magamag határozását más alkalmatosságra halasztotta.

Az Orosz birodalomnak szemet szűrő nevedését tellyességgel meg nem emésztheti a' Párisi köz jóra ügyelő Commissió. Az Oroszok, *úgymond*, ma hólnap özön módjára el fogják Európát borítani, mennél tovább nyújtják a' szövetséges Fejedelmek a' Fr. reszpublika ellen a' hadakozást, annál inkább terjed az Orosz monarchiának hatalma, annál többet nyom Európának mérő serpenyőjében. Ritka példa, a' históriákban, *úgymond* a' köz Jóra ügyelő Commissió, hogy egy világi hatalom 70—80 esztendő elforgása alatt olly nagyra ment volna, mint az Orosz Birodalom — ritka kabinet politikája hatott annyira, mint a' *Pétersburgi*, és hogyha csak 25 esztendőig még ezután úgy fog nevekedni, mint nevekedett két decas alatt, egész Európának törvényt fog szabni az Orosz Birodalom. Ideje nagyon, hogy az Európai Fejedelmeknek szemek fel nyillyanak, és öszve kaptolt erővel vessenek határt ezen politicus özönviznek.

Ennekfelette a' *Londoni* kabinetnek fortélyosságai is, *így szólott tovább a' köz Jóra ügyelő Commissió*, ártalmára szándékozik Európának, de kiváltképen a' tengerrel határos Birodalmaknak, Bámúni lehet, *úgymond*, hogy ezek észre nem veszik N. *Britanniának* politikáját hogyha tehetésegekben volna a' Fr. nemzetet le nyomni — hogyha öröksösen meg tarthatnák Amerikai és Asiai örökségeinket, egészen örökjévé tennék a' tengeren való uradalmat, minden kereskedő nemzeteknek térdet fejtet kellene előttök hajtani, mint ha egyedül őket tette volna a' teremő a' *ropant* tengernek, e' világot körül kerítő nagy *Oceánusnak* uraivá.

Breda és Bergen-Op Zoom is, feladták magokat az azokat ostromlott Fr. Generálisoknak, minekutánna értékre adatott volna, hogy a' Frigyes Belgiumnak nevezetesebb tartományai önként meg hódoltak a' Fr. északi ármádiának — *Bergen-Op Zoom* alatt 30000 embert vesztett 1747-ik éltendőben *Löwenthal* Frantzia Maresal, mégis allig tudta azt három hónapig tartott ostroma után is meg venni; most pedig, úgy szólván, minden vér ontás nélkül jutottak annak birtokára az az alatt volt Fr. seregek. A' mint beszél-lik a' Párisi levelek, igen sok ártéllériát, munitiót, és tábori eleséget találtak abban a' győzedelmek. Az azokban volt katona őrizet is többnire mind a' Fr. szolgálatba ment által — A' *Jan.* utolsó napján tartatott gyűlésben így szólott *Lacombe St. Michel*: Hogyha, úgymond, olly formán fogtok békességet tsinálni a' Fr. respublika ellenségeivel, a' mint a' tegnapi ülésben javasolta azt *Boissy*; szükség olly állapotba helyheztetni ármádiáinkat, hogy mindenkor elegendők legyenek határainknak védelmezésére — Gyakorta a' leg nagyobb szerentsét is szerentsétlenség — a' leg fényesebb győzedelmeket is tsapás szokta követni — fel ne fuvaikodjunk győzedelmeinkben — ha valaha, most leg inkább kellek vigyáznunk, minél előbb jobbitsuk meg az ármádiáinknál lévő hibákat, készítsük ki, úgy a' mint illik, lovás seregeinket, készitessünk elegendő fegyvert 's a' t. — A' Fr. ármádiáknál 13700 seborvosok; és 2750 apotekáriusok lenni mondatnak — Szép szám, és még is számtalan embert a' földbe temetnek a' tábori nyavalyák.

Lengyel Ország.

A' *Warsóviai* magános levelek szerént le-akar mondani a' Lengyel király eddig viselt koronájáról — Ezt, és a' több királyi klénódiumokat *Warsóviába* parantsolta az Orosz Császárné vitettetni; de mi végre, és mitsoda fel tételből nem tudatik — Onnan iratik az is, hogy az el

fogadtatott Lengyel Uraknak, a' kik t. i. időtől vóltanak az utolsó insurrectiónak, jövendőbéli állapotok, meg legyen határoztatva — Gr. Potoki, Mostowski és Niemozevitz urak, a' Kosciuskónak titoknokjai örökös fogságra fognak Siberiába küldetni — Maga Kosciusko Generalissimus hasonlóképen örökös fogságra fog a' Petersburgi záratni, úgy mindazáltal, hogy szabad lézzen a' nevezetes és meg hitt uraknak látogatására menni; Zakrzewski és Sangusko hertzeg tulajdon jószágokba fognak számkivettetni, olly feltétellel, hogy azokból soha ki ne lépjenek. Úgy mondatik, hogy 10 esztendeig el engedtetett a' Lengyeleknek a' közönséges adó, hanem a' helyett tartoznak az Orosz ármádiának táplálására elegendő eleséget szolgáltatni, de csak azok a' helységek, a' mellyek nagy szükséggel nem küzködnek. E mellett minden 200 férfi lakos közül egy rekrutát kell adni, 's azt, mind mundurral mind fegyverrel fel ruházni. — A' Zsidók három classisra osztattak fel, az elsőbéliek 44; a' másodikbéliek 22; a' harmadik classisbéliek pedig 20 aranyat tartoznak esztendőnként fizetni.

A' Lythvániai nagy hertzezségben lakó Lengyel nemesek, alázatos levelek által azon eszedzenek az Orosz Fejedelem aszszonyának, hogy azon hertzezséget több örökös tartományai közé bé iktatni méltóztasson. A' Rigai újabbi levelek is bizonyittyák, hogy, ha békességre nem lépénd a' Fr. nemzet a' szövetséges fejedelmekkel, számos hadi népet fog ellenek küldeni az Orosz Császárné. Ezt már többször is hallottuk. Azok a' 15000 főből álló Lengyel katonák, a' kik az Oroszok előtt fegyvereiket le tették, az Orosz Birodalomban lévő hadi seregek közé fognak osztatni. Braniczkyt és Gr. Potoky Felixt a' Targovitz-i conföderatiónak szerzőit, Generál Feldmarsallságra, B. Sprengporten Generál Majórt pedig Generál Lajtnantságra emelte az Orosz Császárné. Azok az Orosz all-tisztek, és köz emberek, a' kik Warsóvia külső városának Prágának el véte

lében jelen vóltnak, eggyen eggyen 1. rubelt és eggy ezüst medalliát, avagy emlékezető pénzt nyertek juta'omúl, mellyen ez a' felül irás va-gyon: *Munkáért és vitézségért.*

Konstánczinápoly

Lengyel Országának Szerentsétlensége, az Orosz és Pruszszus Fejedelmek által lett fel darabot-tása, és a' Lengyel királyok lakó helyének el fog-laltatása igen nagy érzékenységet, és gondolko-zásra való alkalmatosságot szolgáltatót a' Török ministeriumnak. E' miatt gyakorta gyűllést tar-tott, és önnön maga a' nagy Úr is meg jelent a' Divánban — A' múlt Decemberben együtt beszél-getvén a' Pétersburgi követ a' *Reis Effendivel*, t. i. a' külső Status dolgokra ügyelő Török mi-nisterrel, mellesleg a' Lengyel Országi dolgok-ra fordította beszédjét és értésére adta a' sza-kállos ministernek, hogy az Orosz fejedelem asz-szony egész bizodalommal legyen a' Fényes por-ta neutralitásának további állandóságához. Erre a' *Reis-Effendi* azt felelte, hogy a' Török Császár ugyan szereti a' tsendességet, és tovább is örö-mest fenn tartani kívánnya a' neutralitást; hanem reményli, hogy a' Pétersburgi és Berlini udvarok is vizsgálja fogják Lengyel Országának adni előbbi szabadságát és politica existentiáját, és garan-térozni fogják az 1791-ik elztendőben készült Warsóviai constitutiót. Azért is, úgymond a' *Reis-Effendi*, kéri az Orosz ministert, adja értésére e' doigt fejedelem aszszonyának, mivel minél előbb categorica, az az, egyenes és valóságos választ kíván a' nagy Úr magának erre adatni — A' minthogy mingyárt a' nap kurirt köldött az Orosz követ *Pétersburgba*. A' Pruszsziai követ előtt is hasonló módon nyilatkoztatta ki magát a' *Reis-Effendi*, és az is mingyárt kurirt küldött *Berlinbe*. — Ezen együtt beszélgetéstől fogva, az egész Török Birodalomban meg kettőztetnek a' hadi készülétek, és egyedül a' Pétersburgi és Berlini udvaroknak válasz adásától függesztetik fel a' há-ború és a' békesség.

Magyar Ország.

Német Liptse Liptó Vármegyében 1 ső Febr. Tek. Okolicsáni Klára aszszony, nénai Tek Szentiványi Mihály úrnak Tek. Liptó Vármegye Vice-Ispányának sok virtusokkal ékeskedő özvegye, a' múlt Dec, 28 ik napján, életének 89 ik esztendejében meg holt. A' kik ezen kegyes aszszonyságot személyesen esmértek, egyenlőképen azt bezéllik felőle, hogy példás kegyességű, emberi felebarátit, és atyafiút szerető, nyájas, okos, e' világnak minden viszontagságai közt álhatatos, békességes tüdő, másokat mind bölts szavai, mind példája által oktató, a' szüköiködőkön könyörülő, másokkal jóltévő, egy szóval, minden keresztényt illető virtusokkal biró, aszszonyság volt. Ritka példa, hogy egy atya, avagy anya unokáinak unokáit szemlélhesse testi szemeivel. Ennek a' ritka kegyességű aszszonyságnak pedig ezt a' kegyelmét bőv mértékban ki adta a' mindenható. Hetven hat maradékokat szemtélt e' világban, kik által a' leg nevezetesebb nemes familiákkal, úgy mint a' Radvai, Zsenyeci, Mojláth, Nyáry, Pongrácz, Ritterstein, Jankovits, Sándor, Okolicsáni, Szirmoy, Kapi, Muzsiny, Skerlecz, Tahy, Jóni, Motsári, és Pongrácz familiákkal való öszve köttetve, és sok polgári's hadi tisztségekkel ékes fiakat és unokákat adott édes Hazájának. Életének végső szempillantásaig egrességes volt, soha semmi nyavalyával nem küszködött, utolsó perczentéséig meg maradtak külső és belső érzékenységei. — A' melly példás volt élete, olyan volt halála is.